

TABLOU

Despre starea administrațiunii și justiției în judeciul Bacău.

Diarele liberale s'au fostă plinsă contra es-ministrului primar D-lui Ioan Ghica că, distituă pe toți funcționarii ce i se păreau că aparțin partidei liberale, ramplasându-i cu reacționari etc. (*Sentinella Română* din 18 Ianuarie). Se dice că la județul nostru d-nu es-ministru a fostă numit Prefect pe d-lu Mateiu Krupenschi, antecedentele d-séle puseră pe mulți în îngrijire, căci d-sa pe lângă acțiunile penale ce are pentru fapte din viața sa privată, doșire de iepe de pripasă etc. etc. are apoi, acțiuni și din viața publică, pentru abusu de putere când a fostă primare la Comuna Botoșani și sub-prefectă Plăsei Tazlăului de sus; către alții însă d-lu Krupenschi simulându-se, ie făcută a crede că pôte d-sa va administra astă dată conform tendințelor guvernamentului actuale de echitate și moralitate, acei leane creduli a fostă amară înșelați. Noul Prefect, mulțămită es-ministrului justiții, d-lui Cantacuzin, gășind și Tribunalul compus de elemente omogene prin junele Președinte d-lu Mitică Ghica, de acele-a-și opiaienți politica ale partidii oligarhice care după 14 februarie se svârcoșese a se reforsa; mai având de judecator și de membru supleante persoane cari nu potă ave ată voință de câtă a președintelui; éru cu toții fiindă conduși de Procurorele cu care domnu ministru Cantacuzino văda se necesitatea de ai dota ca mentore, acesta flatat de orgoliul a se vedea în plăcerile licențioșe a fracțiunii oligarhice, ca și predecesorele s'au d-nu Cumpănășescu care fu bătut de publică, nitară că misiunea funcționarilor munteni numiți în Moldova e te, ca prin echitate și conciliația sea scotă din eróre și p'acei care atribuesc. Unirei tóte relele și calamități e chiară ce a bântuită țera; din contra d-lu Procurore restrinse cercul acțiunei séle în favórea fracțiunii de care s'a n-turat, formindă astă felă uă coalițiune persecutóre contra tuturilor acelor ce prin atitudinea lor nu garantéză devotamentu coalițiunei, escitindă animosități chiară a Moldovenilor celor mai unioniști contra fracțiilor lor.

Se venimă acuma la fapte, căci faptele suntă mai elocinte de câtă ori care argumentațiune:

ADMINISTRAȚIA: Indată după numirea D-lui Mateiu Krupenschi Prefect, d-sa a distituit pe toți sub-Prefecții, supt pretește: c'ar fi înrăurit în elecții; dară mulțămită d-lui Judecator Instruc-tore, rămasă inparțială în mijlocul coalițiunei, și onorabilei curți de Focșani, ei tăcură a se vădi, ca acțiunile ce s'atribuia distituiților, nu erau de câtă persecuțiunii esersate prin procurore și supleante în timpul elecțiilor, pe când acestu din urmă indeplinea provisoru misiunea judelei Instructore, spre a intimidă pe alegători; căci se dădură mandate de aducere contra profesori-lor și se trimise a se esecuta tocmai în ziua cândă erau chemați ași alege

deputații. În realitate fise distituirea s'a făcută pentru a se remplasa cu rude d'a d-lui Prefect și a fi dați coalițiunei. La Tazlăul de jos e'unu veru care are mai multe acțiuni penale pentru ecese de putere, bătându și stălcind în picioré ómeni inocenți. Vărul negreșit era necesar spre menaja interesele rudelor din acea plasă unde și d-lu Prefect are prin asociația unor jidovi sub-arendatá moșia Statului încunjurátore monastirei Berzunțu, de la seteni principalii arendași, angajându-le încă și munca în interesul exploatării societății. La Tazlăul de sus, era accesar un sub-prefect care se nu aihă cutesanța celui distituit, d'a urmări cu energie jidovii cari prin asociațiune cu onorabilul deputat d la Rosetă Tețanu, cumnatul Prefectului, fiindă în arenda altă moșie a Statului Lucăcești, a jefuită s'at de locuitorii în timpurile grele de lipsă, jăfuind și devastându pădurea de p'ace-moșie, cu care a causat Statului pagube enorme, pentru urmărirea căroro fapte suntă la ministru mai multe rapórté ale d-lui es-Prefect, fără a se vedea rezultatul, ba încă onor. Societate, prin d-nu deputat Tețanu, intentară procesu Statului cu scopu d'a cãpata și recompensa jefuirei. Pe când ómenit inocenți, între cari unii e fami-li grele, s'au distituit, acei cari comiteau abuzuri, esérocherii și patronedă vagabonți ovrei în înșelăciuni și furtigaguri, suntă mântinuți cu favóre.

Confidentul d-lui Prefect d-lu Toma Rafailă, carele înainte de 11 Fevruariu prin prestigiul postului de sub prefect, apoi de membru al comitetului permanent în asociațiune cu d-lu Prefect actualé manipulară accidele mai multor comunii rurale cu disprețul prohibițiunei legei, pentru care fu dat în judecată, și scăpară prin patronarea amicilor coalițiunei, care le scutiră atuncea familii înstărite de recrutăți militară și de contribuți către Stat pentru beneficiile ce i se oferă, de a ave d sa și rudele d-séle între ea e și d-lu Prefect actualé, argați, chelari, etc. etc.; continuară și suptu administrațiunea actuală aceste manipulari, mai întâiu la antreprisirea acciselor comunelor rurale efectuate parte în Bacău, éru pentru restu porniră cu d. Prefect prin județ: la Târgul Onii și Moinești se petrecură fapte detestabile, s'au respinsu de la licitare concurența setenilor în favórea exploatării Evrești, etc. etc. Și în fine acestu favorit d-lu Rafailă sa delegat și acuma la consiliul de rivizie alu recrutaților. Consecința acestei misiuni e leste de înțelesu. Din comuna Tețcani populată de atătea locuitorii, unde Pri-marele și consilierii Comunali suntă în genere vataji și feciorii boerești nu se luară nici unu recrutu. Fiul unu ovrei s'au tunsu suptu-cuvintele d-lui Rafailă de țevanși clar fudătu pe față sustragerea cailor de pripasă de care mai susu s'a vorbitu etc. etc.

JUSTIȚIA. — La Tribunalu se dau sentințe, nu după debateri formale de complectul membrilor soi, ci câte uă dată după încheieri făcute de singurul Președinte, la cari apoi se aduce de aderă judecătorele sa supleantele, de a căroru facultate d-sea dispune absolutu; Încheieri dictate adesea de mentorii, Procurorele și substitutele. La 6 Octobre 1866 face singur Președintele o încheere prin care ilegalu refusă plata salarului unu Curatore pentru uă curatelă impusă oficialmente de Tribunalu. Apoi supliantele sub-semnă: „Presentându-mi-se încheierea făcută la 6 Octobre 1866 în absența mea de la ședințe, mă unescu cu ea.”

Unu cetățeru comerciant făcendu opozițiune în contra primirei ilegale a unei garanții pentru aplicare de sequestru și în contra salarului custodelui; Președintele după ce rezulesă a se cita pe părți spre a se judeca opozițiunea conform art. 393 și 394 din procedura civilă. Procurorele inverșionat, că totu acelă cetățeru prin altă suplica requisară pe d sa și pe substitute în casul înșelăciunei comise de unu evreu patronat de d-lor prin intervenirea unu avocat din coalițiune; d-lu Procurore pronunțară îndată președintelui veto în casul judecării opozițiunei; d-lu Președinte sterge rezoluția în care a citat art. positive din lege, și înșamnă alta puru și simplu, că respinge opozițiunea fără judecată, respinge asemenea și recusarea cu cuvinte ignorente, că ministerul Publicu ar fi în acelă casu parte principală; cându partea principală este cetățenul lesat carele singur a intentat acțiunea atătu înșelătorului evreu câtă și d-lor reprezentanți ai parchetului, cari prin ecesu de putere s'au însușit bicul luat abea din mânil Prefecților; cari prin ordine arbitrarie au presat pe junele locotentu de polițaiu a persecuta, ca în timpurile inchișițiale, pe comerciantele în favórea ovreiului înșelătoriu. Casa comerciantului a fostă șile și nopți întregi strășnică cu segești și pompieri Poliții, ne putindă comunica sociul fugit din casă, cu consórta bonavă. În casă se introduseră neprasnicu ovreiul cu unu comisaru de poliție prin spargerea unei uși. Se asvêrliră bagajile și marta afară, în privilețtea publică, din casa închiriată de la ovrei. Alți cetățeni se maltratară róptea la domiciliul lor, pe strade de comisarilor de poliție, cari au fost de mai multe ori distituiți pentru abusu, éru acuma sustinuți cu favóre.

La 4 Iunie 1866 se găsi în Bacău o ovreică asasinată; populațiunea ovre-escă atribuiră românilor asasinul. Administrațiunea d'atuneci prinse adeverați asasini, cari fu sociul asasinatei și alți duoi ovrei complici. Instrucțiunea se complectă, la purcederea judelei instructore în concedie, Suplețiile în-

deplinitorū acelei misiuni, în locū d'altă trimite la camera punerei d'acusațiune, după intervenirea ovreilor, eliberază pe cei doi complici contra prohibițiunii art. 116 Pro Penală, trimițându la Curte numai asasinul principal. Prin ordonanța d-lui Suplete dize, că a eliberatū complici dūpe conclusiunile substitutului. Procurorele înse domiciliașă în uă singură casă cu d-lū substitutū. Judele Instructore revindū din concediū, raportedă procurorelū generalū violarea legei, cerindū autorizare de a rearesta pe complici eliberați; dar până ajunsă raportulū, ordonanța supleantului a fostū admisă de camera punerei în acuzatiune.

Supleantele, cu ex procurorele Cumpănășescu, ce s'a dīsū, că fu bătutū de publicū pentru scandalele comise prin ultragiulū autorităților române în favorea ovreilor, la Iulie 1866 maltratară pe unū cetățenu Burcovski, flū smulseră nōptea din casă și-lū arestară la poliție. Scandalulū constatindu-se, Prefectulū d'atuncea resolu: a se raporta ministeriilor de Interne și Justiție; solicitendū a se face exemple cu numiți carii prin pozițiunea lorū de funcționari comiseră imoralitățī deconsiderendū Guvernulū prin purtarea lorū. în ochi cetățenilor; dar rezoluția remase multū timpū fără lucrare; după ce supleantele mai comisă alte scandale, pentru care se reclamară Măriei Sale Domnitorului (Telegrama 9 Decemvrie 1866) urmărindū-se și găsindu-se ș'acusațiunea maltratării lui Burcovski, d-lū Prefectū actualē, Președintele și mentorele Procurore manevră acoperirea scandalelorū chiarū după ce se raportară ministeriilor. — După compunerea ministeriilor actualē, Supleantele îngrijatū de faptele sēle, alergară la Burcovski, lū lū ară prin înșălăciune uă declarație către Prefectū cu sensū: că prima sa plingere și constatare urmată, ar fi provenitū din instigațiune Burcovski aflând înșălăciunea, s'a plinsū formalū Prefectului, ș'a intentatū din nou acțiune la procurore și pentru înșălăciune, darū tōte stau înădușite. Procurorele ține tōte lucrările în misterii.

La orele 2 amiași pînă la 3 cândū Președintele ținea Ședința cu singurulū Jude Instructore, sustrasū pōte de la diferitele sēle lucrări importante, vādūră pe supleantele Trib. cu substitutulū jucandū cărți în publicū la Ote-

llulū, vis-a-vi de Tribunalū; cândū comānde cu care Supleantele e însărcinatū stau în părăsire, vādise ce numărū de comānde a efectuatū de la numirea sa în funcțiunei Casa lui Beizadea Costache Sturza, mortū la 9 Fevruarie, a fostū regulatā și averea e înpartită numai în 20 zile, căci aū rămasū 19,000 galbeni numărătore, ozebitū de moșit, cândū interesele orfanilorū săraci și a vādūvilorū se ruinază prin șicană și indiferență.

Judele instructore, suspectū coalițiunei, se maltrata de unulū din ei. La judecarea agresorelū de Trib., judecătorele lāsātă instițandū a i se da cuvēntulū, Președintele refușă, se comise apoi spectacole fără esemplu, se atribui lesatului că a ofensatū Trib. Substitutulū cutēsă a ordona scōtērea sa din Tribunalū și arestarea; Președintele apoi, lū trase la Bară, flū judecā, și mai nainte de a condamna pe agresoriū, condamnară pe lesatulū judecătore în indigenațiunea publică manifestatā în Trib., de unde Președintele și companionii sēi fuseră siliți a se sstrage prin uă ușă laterală. Sentința condamnătore judecătorelū s'a sfarmatū de Curtea de Focșani; pe agresore, a micii sēi politici din Trib. flū condamnatā la 150 lei amendă. — Dacă d-lui Președinte i s'ar întāmpla (ferescă D-zeū) aceea ce a suferitū colagulū d-sēle, mulțumise va, ca și agresorele d-nii sēle se fiă astū-felū amendatū?

D-lū substitutū de procurore, carele negreșitū nu pōte fi alta, de cātū portretulū fidelū alū șefului sēu, mergēnd în anchete spre a constata ore cari prādăciuni, schinjui cu barbarismū ōmeni chemați ca martori, spre a areta ca culpabili ōmeni inocenți, pentru scopurile d-sēle cunoscute

Procurorele vedēndū în contra'i clamōre publică, denunciări oficiōse că a solicitatū mită în anchete, recourse la miq'loce detestabile, a-și aduna suptūscrieri pe acte de onestitate. Permite-ni-se a face întrebare d-lorū Procurore și substitute, ce relațiuni suntū între d-lorū și ovreilū Cawfmanū? De unde și procură d-lū substitute atâtea bani cei dā în joculū de cărți? etc.

Nē oprimū astā datā d'a mai areta fapte, de și avemū încă destule de relatatū: vomū areta numai că: Pentru constatarea plingerilorū contra Precurorelū, a fostū vinitū aici unū domnū

Procurore de secțiune de la Curtea de Focșani. Nu scimū cumū domnia sa își va fi îndeplinitū misiunea; scimū înse că în preința domniei-sēle Procurorile Trib. a comisū eccesulū celū mai frapantū, la care și d-lū Procurore de Focșani ș'aū datū concursulū, prin presarēa Polițaiului de a viola casa comerciantelū în favōrea ovreilū înșălătorū susținutū de avocatulū coalițiunei, rudă cu d-lū Procurore de Focșani și cu d-lū Prefectū. Unii suntū îngrijți, ca se nu fi urmatū concesiuni mutuale; că pe cândū acelū de Bacău a făcutū plăcerea ovreilū și interesele avocatului sēu, acelū de Focșani se nu fi menajatū pe subalternulū sēu prin lucrările de anchetă. Suntemū siguri că d-nii ministrii actuali, dacă vorū avē necesitate de anchete, vorū insercina cu facerea lorū persōne ferme și imparciale asupra corora se nu planeze cea mai mică suspēcțiune.

E nă strigare unanimă: Administrațiune bună! Justiție drēptă! Vādă țera, vādă onorabilii domni ministrii administrațiunea și justiția județului nostru. În trecerea prē onorabilului domn ministru Brătianu prin Bacău, cu tōtā grăbirea domni-sēle, cu tōte dificultățile manevrate de coalițiune; totuși i s'a datū multe și grave plingeri, se astēptă cu impaciēță remedulū. Sperămū că plingerile vorū găsi unū eho puternicū în semțimintele domnilorū ministrii de Interne și justiție.

Vedemū că Guvernulū actualē e prē ocupatū de cestiuni mari, vitale pentru Națiune. Ni se amintește: că pentru realizarea acestorū cestiuni trebuie se facemū sarcificii, se uitāmū personalitățile; Aminteziși și domnii ministrii, că pentru realizarea principiilorū mari, ne trebuie forșă și prosperitate în lăuntru, fersa e în mulțime! Nu lase darū mulțimea a fi exploatatā de căți-va indiviđi! Acestū strigătū nu semnifică personalități.

Sacrificiile cândū se vorū cere, le vomū face în interesulū pricipiilorū mari, salutarea; iar nu în interesulū unii fracțiuni ce totū d'auna a căutatū a-și face plăcerile prin exploatarea mulțimei.

G. Botez, Dimitriu, A. Morțun, D. Falianu, G. Tataru, B. Tataru, N. Pervali, G. Bibiriu, G. Morțun, I. Morțun, C. Platon, C. Tulbure, S. G. Costandin, Tzirtzi, C. Radu, Matasaru, Emanoil Antoniad, C. Avram, N. Sand, G. Dumbrava, Morțun.

Bacău 26 Mai 1867.